

Sikkerhetsseminar i Statens jernbanetilsyn 29.10.09 – åpning

Departementsråd Eva Hildrum, Samferdselsdepartementet

Kjære alle sammen,

Det passer veldig godt å få lov å åpne dette seminaret i dag. At sikkerhet og sikkerhetskultur er viktig for oss i samferdselssektoren er en selvfølge. Vi vet at den sektoren vi arbeider i og har ansvar for, er en sektor der risikoen for ulykker og hendelser dessverre alltid er til stede. Det påhviler oss alle et ansvar for å arbeide for best mulig sikkerhet uavhengig av hvilket nivå vi arbeider på.

Samtidig byr det å balansere sikkerhetshensyn mot andre hensyn, for eksempel økonomi og framdrift i prosjekter på ganske betydelige utfordringer.

Det kan være frustrerende, kanskje til dels uforståelig, at slike forhold settes opp mot tiltak som kan øke sikkerheten. Likevel har vi både i departementet og i etatene stadig slike saker på alle våre ansvarsfelt innen samferdsel. Legg merke til at den nye samferdselsministeren, Magnhild Meltveit Kleppa, nesten ikke hadde rukket å sette seg i stolen før hun måtte uttale seg om saken om nedlegging av små jernbanestasjoner! Hun ber meg for øvrig hilse dere alle, hun er opptatt av utviklingen av jernbanen i Norge og er godt orientert om de mange utfordringer som jernbanen står overfor nå, i overgangen til nye tider, nytt regelverk og ny teknologi. Jeg tror hun gleder seg til å samarbeide med oss alle om dette!

Et eksempel er utfordringene som knytter seg til sikkerhetssoner på lufthavnene og de store investeringer som det fører med seg på de små lufthavnene ut over i landet. En annen er den debatten som jeg nettopp nevnte om plattformlengde og nedlegging av små jernbanestasjoner. En tredje utfordring som vi nok skal få arbeide mye med er framtidens signalanlegg på jernbanen. Vi skal ikke renonsere på sikkerhetskrav, men ofte kan det være spørsmål både om nivå (det beste kan bli det godes fiende) og om innretning/tidsplan for ulike tiltak.

I dag er det verken økonomi eller framdrift i prosjekter som står på dagsorden. I dag skal vi bruke dagen på å diskutere sikkerhetskultur. For uansett hvordan vi veier de ulike hensyn så skal sikkerheten stå på første plass. I NTP står følgende om dette: *”Transportpolitikken skal bygge på en visjon om at det ikke skal forekomme ulykker med drepte eller hardt skadde i transportsektoren”*. I arbeidet for å nå dette målet er vi avhengige av en god sikkerhetskultur i hele samferdselsfamilien.

Denne måneden har departementet gitt ut en strategi for samfunnssikkerhet og beredskap i samferdselssektoren. Sikkerhetskultur er fundamentet for å kunne lykkes med en slik strategi. I innledningen til dokumentet står dette:

”Effekten av ...tiltakene (i planen) er helt avhengig av en forankring både i ledelsen og organisasjonene for øvrig, at det skapes oppmerksomhet og bevissthet rundt dem, og at det legges vekt på en sikkerhetskultur på alle nivåer i samferdselssektoren”

Programmet for dagen i dag er midt i blinken, det setter sikkerhetskultur på kartet og det tar så vidt jeg kan se (skal bli her, så det vil vise seg) i høy grad tak i utfordringer som ligger i organisasjoner som har sikkerhet som fremste mål – både arbeidsmiljø, ledelse og organisasjonskultur er etter all erfaring sentralt for å faktisk få til en sikkerhetskultur som gjennomsyrrer organisasjonen.

Statens jernbanetilsyn er – i likhet med Jernbaneverket – en etat under Samferdselsdepartementet. Men tilsynet har per definisjon en friere stilling – departementet vil være uhyre varsom med noen form for instruksjon inn i tilsynets arbeid. Vi har stor respekt for tilsynets vurderinger i sikkerhetsarbeidet. Tilsynet er vårt ekspertorgan når det gjelder det sikkerhetsregelverk som gjelder i jernbanesektoren. Dette gir tilsynet et stort ansvar – men vi deler alle ansvaret for hva vi faktisk gjør – og tilsynet har slik sett ikke bare en rolle som ”vokter” men også som hjelper (fasilitator).

Jernbanesektoren er nå inne i en kraftig oppbyggings- og utviklingsfase samtidig som regelverket stadig utvikles og skjerpes. Gjennom etablering av det internasjonale jernbanebyrået ERA har EU-regelverket økt kraftig, og det krever en stor innsats for at Norge og tilsynet skal kunne være med å påvirke tidlig i prosessen og deretter følge opp og implementere regelverket.

Nye standarder og systemer gir oss nye utfordringer. Nye oppgaver tillegges tilsynet – ansvaret for markedsovervåkning og passasjerrettigheter vil utvide tilsynets arbeidsfelt og gi nye utfordringer og mulighet for hvordan tilsynet arbeider i det daglige. Også tilsynet vil i større grad enn i dag måtte vurdere andre hensyn enn de ”rene” sikkerhetshensyn. Økte budsjetter

har mange konsekvenser – blant annet gir det tilsynet flere tillatelser å behandle, arbeidspresset øker. Da blir det ekstra viktig å arbeide systematisk med utviklingen av en god sikkerhetskultur både innad i Statens jernbanetilsyn og i alle våre mangfoldige virksomheter innenfor både jernbanesektoren og samferdselsområdet for øvrig.

Lykke til med seminaret!